

MŰSZAKI LEÍRÁS

PÉCS VÁROS KÖZPONTJÁNAK MEGÚJÍTÁSA

Tervpályázat

2008. június

1. Történeti megközelítés

Ősidők óta élnek emberek a Mecsek déli lankáin. A legrégebbi feltárt romok 6000 évesek. Pécs városát korunk hajnalán alapították a Duna és a Dráva folyók által határolt terület központjaként. A Római Birodalom Pannónia tartományának szívében. E korok emlékét napjainkig őrzik a fennmaradt épületek, sírhelyek, kereskedelmi és katonai utak. Pécs városa erre a kulturális alapra épült. A település évszázadokon át a pezsgő kereskedelmi élet színpada volt. A várost átszelő utak messzi tájak javait hozták és vitték az itt megtermelt termékeket a kereskedők szekerein. A 16. században letelepült török kereskedők megváltoztatták a város életét és szerepét. Török cserző üzemek épültek egymás után a falakon belül a színes bazársorok mögött. Később a magyarok folytatták a kereskedelmet. A 19. század végén kiépült vasúthálózat új korszakot nyitott a szállítás és ebből kifolyólag a város ipari és kereskedelmi struktúrájában. A Széchenyi tér Pécs központi területén helyezkedik el, ahol a XX. Század elejéig a környező falvakból érkező emberek árulták megtermelt javaikat. Ennek ma is nagy hagyománya van a különböző népművészeti vásárokon. A város tehetőس polgárai keresték a növekedés további lehetőségét a kereskedelem és az ipar területén. Noha korábban Pécs a mezőgazdasági terményeiről és kítűnő borairól volt híres a századfordulón új gyárak öregbítették a város hírnevét. Mesteremberek, akik kis céhekként kezdték, hosszú évek munkájával nőhették ki magukat jelentős manufaktúrákká. A tulajdonosok nemcsak a távoli vidékekre szállítottak, de boltokat nyitottak a városban is. A céljuk az volt, hogy az idelátogatók vihessék magukkal a hírnevet. Az ipar fejlődésével párhuzamosan a város lakossága is gyors növekedésnek indult a 20. században.

2. Problémafelvetés

2010-ben Pécs lesz Európa Kulturális fővárosa, ezzel összefüggésben Pécs város több területének fejlesztésére is sor kerül. A belváros területe az elmúlt negyven-ötven évben erős demográfiai változáson ment keresztül. Az itt élő lakosság folyamatosan előregszik, a fiatalok nem választják a belvárosi házakat, mert alacsony komfortfokozatú lakások találhatók itt. A tervezési területen nincs lehetőség a szabadidő helyben történő értelmes eltöltésére, a találkozóhelyek rendezetlenek, nincs motivációs erő, ami az embereket huzamosabb ideig a Széchenyi téren tartaná. A meglévő kisebb tereknek (Városház tér, Irgalmasok tere, Aranyos-kút tér) nincs funkciója, csak közlekedési felületként működnek, valamint az épített környezettel való harmónia teljes hiánya jellemző rájuk. A terek jelenleg nem alkalmasak hosszabb idejű használatra, a műalkotások, szobrok környezete elavult, rendezetlen, rossz állapotú, ezáltal csökkentik az emlékművek és az épített környezet vizuális esztétikai értékét. A belvárosban elkezdődött a közterületek felújítása (Király utca, Jókai tér, Kossuth tér), ezek pezsgő városi életet indukálnak.

A gépkocsik nagyszámú parkolása miatt a műemléki épületek és a dzsámi tömege sem érvényesül, az épületeknek nincs tere nem alakul ki a térélmény, amely kellemessé teszi az ott tartózkodást. Nincs lehetőség közösségi tevékenységek, programok lebonyolítására, az emberek nem használják aktívan saját környezetüket. A közterületek minősége nem megfelelő egy európai színvonalú városhoz. A területek egy-egy funkcióval rendelkeznek, és azokat szolgálják ki. A jelenlegi növényzet nagyon kevés, állapotuk elöregedett. Az öntözés hiányában a meglévő zöldfelületek használata és esztétikai élménye is csekély. A városi mikroklíma a nyári időszakban már jelenleg is nagyon száraz, ami a folyamatos melegedő éghajlatváltozás következtében csak romlani fog. A város szövetébe a zöldfelületek nem illeszkednek be szervesen, csak pontszerűen jelennek meg. A belváros területén a jelenlegi közúti forgalom, és tömegközlekedés nem fenntartható, gátolja a közterületek emberléptékű használatát.

A tervezési terület jelenlegi állapotának ismertetése és a problémák felvetése észak-déli irányban haladva történik. A Hunyadi János utcától a Kossuth térig túlnyomórészt közlekedési területekről beszélünk. A belvárost jellemzően egyirányú lakóutcák alkotják, a területet pedig városi összekötő utak határolják. Jelenleg a Király utca, Ferencesek utcája és a Jókai tér alkotják Pécs gyalogosövezetét. A történelmi belvárosba csak a célforgalom hajthat be engedéllyel, továbbá a helyi járatú autóbuszok és a taxik. A városi tömegközlekedés jelenleg a történelmi belvárost övező útvonalakon zajlik. A Hunyadi János utca – Széchenyi tér – Irgalmasok utcája az egyetlen észak-déli irányú tengely, ezen az útvonalon bonyolódik a belvárost feltáró tömegközlekedés.

A Hunyadi utcában több iskola is található, melyeknél meg kell oldani az oda járó diákok biztonságos közlekedését.

Tovább haladva az utca jobb oldalán található az Aranyos-kút tér, majd lejjebb a baloldalon a Megye-köz területe, ami jelenleg parkolási célokat szolgál, nem érzékelhető a térélmény. A Széchenyi tér felett található a Boldogság Háza és a Lakodalmos Ház ahol esküvőket és lakodalmakat is tartanak. Az épületek közt levő teresedés túlzottan tagolt, nem teremt lehetőséget nagyobb esküvők rendezésére. A tér teljesen elzárt nyomasztó falakkal határolt, megközelítése az étterem gazdasági bejárata melletti, illetve a házasságkötő melletti kiskapun vagy a rosszul elhelyezett lépcsősoron történhet. Nincs lehetőség az ifjú pár bevonulására, a ceremónia módjának megadására. A kapcsolódó éttermek is forgalmat indukálnak, melynek keretei nem szabályozottak. A Hunyadi János utcában a világítást nyolc méteres egyoldali kandeláber sorral oldották meg.

A Hunyadi János utcával párhuzamosan található a Szepesy Ignác utca ami a Zsolnay Múzeumtól visz le a Széchenyi térre. Az utca jelenleg két keskeny járdával és egy szűk úttesttel van ellátva. A világítást függesztett lámpatestekkel oldották meg. Ebben az utcában található a könyvtár és a Szent Mór Katolikus Iskola gazdasági bejárata.

A Széchenyi térre érkezve feltárul a dzsámi épülete melyet elvadult növényzet övez. A dzsámi épületével összeépült katolikus templom bejárata nem impozáns, megközelítése nem kényelmes. A dzsámi előtti terület túldíszített, cirádás kőlépcsők veszik körbe az épületet. A parkoló kocsik miatt egyáltalán nem érvényesül a műemlék. A tér közepén, a dzsámihoz vezető széles lépcsősor jelenleg a parkoló kocsikhoz vezet fel. A tér két oldalán támfal található, mely a tér felétől magassági szempontból értelmét veszti és csak elzárja a területet. A tér közepén a Szentháromság szobor áll, mely méreténél fogva uralkodik a téren. A burkolatok minősége nem megfelelő. A tér déli sarkában Hunyadi János lovas szobra áll, melynek helykiválasztása nem túl szerencsés, mivel konkurál a Szentháromság szoborral. A terület lejtése jelenleg a közlekedési felületeken tíz, nyolc és hat százalék között változik. A pihenő téren négy és öt százalék közötti lejtés jellemző, a padokon való ülés ilyen dőlésszögben már kényelmetlen. A meglévő zöldfelületek karbantartása nem megfelelő, az utcabútorok előregedtek. A téren található a Bíróság, a Nádor Szálló, Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma, a Megyeháza és a Nick udvar. A tér déli sarkán kapcsolódunk a Király utcához, ami már kiépített díszburkolatos sétálóutca, ebben az utcában van a környék legtöbb étterme. A téren két újságos pavilon található, aminek a kialakítása nem megfelelő. A tér megvilágítását, a teret szegélyező, a homlokzatok előtt álló nyolc méteres kandeláberek sorja adja. Típusa: Schreder Óbuda oszlop és Eger lámpatest. A parkolásra leginkább az egyirányú utcákban nyílik lehetőség, de a Széchenyi téren is található várakozásra kijelölt hely.

A Városháza előtti tér öt százalékos lejtésű, itt található egy buszmegálló is. A meglévő virágos körisek jó állapotúak. A tér jelenleg közlekedési területként funkcionál, a parkoló kocsik miatt az épület elől hiányzik a rendezett felület, így a Városházát környezete nem emeli a megfelelő rangjára. A meglévő dézsás növények nem jelentenek megoldást a zöldfelületek hiányára. A tér megvilágítását az úttengelyt kísérő nyolc méteres kandeláberek sorja adja. Típusa: Schreder Óbuda oszlop és Eger lámpatest. A tér végén kapcsolódunk a már felújított Jókai térhez.

Tovább haladva az észak-déli tengelyen az Irgalmasok templomának irányába a lejtés továbbra is öt százalék. A templom előtt lévő virággyepek idejét múltak. Itt található a Zsolnay Vilmos emlékkút, amihez a kőré ültetett virágok miatt sajnos nem lehet odamenni. A templom előtti térrészt az Irgalmasok utcájától egy támfal választja el, ami erősen szegregálja a két területet.

Az Irgalmasok utcája jelenleg megfelelő szélességű a kétirányú forgalom lebonyolítására, de a közúti forgalom azonban háttérbe szorul az egyre nagyobb számú gyalogos miatt, akik lekényszerülnek az úttestre a szűk keresztmetszetű járdafelületről. A kereskedelmi funkciók a belváros déli peremén helyezkednek el, így a gyalogosok az Irgalmasok utcája irányából közelítik meg a történelmi belváros nevezetességeit és a Széchenyi teret – amely igazi közösségi tér és a fiatalok találkozóhelye lehet. Az Irgalmasok utcája kapcsolódik a Kossuth térhez és az ott épülő mélygarázshoz. Az utca világítása falikarokkal van megoldva.

3. Konceptió

A tervezési folyamat során a társadalmi, gazdasági, kulturális és környezeti potenciálok növekedési feltételeinek megteremtése volt a cél. Az épített és természeti környezet rendezése életszínvonalbeli fejlődést generál a közvetlen lakókörnyezetben, melynek következtében színvonalas szolgáltatások telepedhetnek meg a területen tovább gerjesztve a többszintű fejlődést. A térképzési koncepciónk célja volt továbbá, olyan önmagukban is teljes értékű teresedések létrehozása, amelyek lehetőséget teremtenek a kulturális élet köztereken való megjelenésének, illetve megélésének. Nem erőszakoltuk meg konkrét funkcióval ezeket a közösségi helyeket, csak lehetőséget biztosítottunk a különböző szabadidős és kulturális tevékenységeknek. A városi tér megtapasztalása, a rajtuk való áthaladás során szerzett vizuális élmények révén az egyén részévé és szervezőjévé válik saját városi életterének. A városrész kulturális fejlesztése és megfelelő rangra emelése együttes érdeke az itt lakóknak és a város vezetésének is.

Tervezési alapelvek

- Irányultságok, hangsúlyok megteremtése, térképzés.
- Az Irgalmasok temploma és a Szentháromság szobor közötti tengely kihangsúlyozása.
- Jelentős vízfelületek létrehozása.
- A szerkezeti egységek között a kohézió megteremtése, az elemek felfűzése egy központi tengelyre.
- Az épületek és közvetlen környezetük közötti harmónia kialakítása.
- A kisebb-nagyobb közterek megtöltése funkciókkal.
- A közösségi lét színtereinek megteremtése, egyéni és közösségi élményekkel átítatott helyek tervezésével, melyek alkalmasak a személyes és közösségi identitások kifejezésére, ezáltal az érzelmi kötődés kialakulására.
- Információ átadása, közlése.
- Lehetőség és hely biztosítása a dinamikusán változó kulturális életnek.
- Meglévő növényállomány tagolása, fasorok rendezése.
- Nemes, időtálló kőburkolatok alkalmazása.
- Hangulatvilágítások alkalmazása a jelenlegi magas térvilágítások kiegészítésére és cseréjére.

4. Funkcióanalízis

A tervezési területet több funkcionális egységre osztottuk, melyek tematikusan egymásból következnek, egymástól elkülönülnek, de egymással harmonizálnak. Ezek a következők: Hunyadi utca; Szepesy Ignác utca; Széchenyi tér; Városház tér; Irgalmasok tere; Irgalmasok utcája

A kialakított térszerkezetbe új funkciókat helyezünk, amelyek élettellel töltik meg a tereket. A korábbi kereskedelmi funkció helyett a Hunyadi utcában javasoltunk két helyen kiülő teraszok létesítését. A Széchenyi téren a szintbe hozott járdákkal lehetőség nyílik kiülő teraszok létesítésére a homlokzatok előtt. Ezen funkció megjelenésével és bővítésével a terület látogatottságát és igénybevételét kívánjuk növelni.

A Városház tér kiemelt térrészei és a Széchenyi tér lehetőséget biztosítanak időszakos kiállítások (ideiglenes képző- és iparművészeti, történeti ill. bármilyen kulturális vagy önszerveződő művészeti kiállítás) lebonyolítására, public-art szobrok kihelyezésére. A Széchenyi téren az átlós vonalak mentén ideiglenes kirakodóvásárok építhetők ki, ahol az emberek kis lejtésű átlós utakon könnyen tudnak sétálni. Koncepciónk lényege a funkciók tekintetében egymás erősítése, vendéglátóipari egységek és a közterületi kiállítóhelyek összehangolása.

5. Környezetredezés

5.1. Forgalmotechnika

A tervezés alapja volt elsősorban a nagyobb gyalogos- és közösségi felületek megteremtése. A Király utcán és a Ferencesek utcáján kívül a Széchenyi tér teljes területén, az Irgalmasok utcájában és a Szepesy Ignác utcán is a gyalogos valamint a kerékpáros forgalom lesz elsődleges. Megszűnik a megállás és a parkolás, álló járművek csak időszakosan, az engedélyezett kiszolgálás idejéig tartózkodhatnak a területen. Az üzletek árufeltöltése várhatóan a reggeli órákra lesz korlátozva. A gépkocsik elhelyezésére, 2010-re megnyílik a körülbelül 300 férőhelyes Kossuth téri mélygarázs. A Széchenyi tér megközelítése a Mária utca és a Munkácsy utca felől történhet, elhagyása az egyirányú Hunyadi utcán, illetve továbbra is a Perczel Miklós utcán keresztül. Behajtási engedéllyel korlátozott forgalom lesz a Janus Pannonius, a Megye utcában, és a Ciszterci közben.

Mindezek figyelembevételével 3,5-5,5 méter szélességű útpályát terveztünk az Irgalmasok utcája–Széchenyi tér–Hunyadi János utca útvonalon. A belváros észak–déli közlekedési tengelyén kizárólag a Hunyadi János utcán terveztünk kiemelt szegélyt, a többi helyen azonos szintbe lett helyezve az útpálya a gyalogos felülettel.

Átalakul a Rákóczi út–Irgalmasok utcája csomópont, hiszen csak a Kossuth téri mélygarázból érkező forgalom, illetve a Bajcsy-Zsilinszky utca felől érkező „City-busz” hajthat be a Széchenyi tér irányába, illetve irányából. A Kossuth tértől északra kizárólag gyalogos övezet funkciója lesz az utcának, ott csak a „City-busz” közlekedhet, más gépjárműforgalom nem használhatja. Ezen a szakaszon az 5,5 méteres sáv szélességet oly módon kívánjuk biztosítani, hogy a fák közötti szabad területen, váltakozó oldalon nyílik lehetőség, például műszaki hibás jármű kikerülésére.

A Széchenyi tér nyugati oldala teljes egészében gyalogosfelület, azt kizárólag a Megyei Önkormányzat járművei vehetik igénybe a Ciszterci köz megközelítése céljából.

A tér keleti oldalán javasoltuk a „City-busz” útvonalát kijelölni. A belváros tömegközlekedése jelentősen megváltozik, hiszen a történelmi városmagot észak–déli irányban átszelő helyijáratú autóbuszvonalak vonalvezetése módosul. A Rákóczi út–Irgalmasok utcája kereszteződésben az északra tartó járatok a Kórház tér – Klimó György utca útvonalon kapcsolódnak az Aradi Vértanúk útjához.

A történelmi városmag észak–déli irányú közlekedési tengelyén megszűnik a gépjárműforgalommal együtt a tömegközlekedés is, helyét a gyalogos és kerékpárosok váltják fel. Ezen az útvonalon kizárólag az ún. „City-busz” és a megkülönböztetett járművek közlekedhetnek. A „City-busz” a történelmi városközpont könnyebb elérését biztosítja, hiszen nem kívánunk változtatni a gyaloglási távolságok mértékén, azonban szeretnénk megvalósítani egy élhetőbb, nagyobb gyalogosfelülettel rendelkező, vendégcsalogató közösségi teret. Ez a helyijáratú viszonylat javaslatunk szerint a tervezési szakaszon sűrűbb megállóhelyi kiosztással közlekedne. A buszjárat a Hunyadi utca–Aradi Vértanúk útja csomópont után a Szentágotthai János sétány–Ágoston tér–Alsóhavi utca–Lánc utca–Rákóczi út–Bajcsy-Zsilinszky utca útvonalon körjáratként üzemelne.

A mai forgalmi rend alapjait igyekeztünk megőrizni. A nagyobb gyalogosfelület megvalósítása érdekében egyirányosítottuk a Hunyadi János utcát is északi irányba. A Hunyadi utca egyirányúsítását indokolta, hogy a területen számos iskola és oktatási intézmény található, és a gyalogosok jelentős száma indokoltá tette a gyalogos felületek kiszélesítését, a gyalogosok, gyermekek biztonsága érdekében. A tervezett állapot szerint a Széchenyi tér megközelítése a szintén egyirányú Mária utcán történhet az Ágoston tér felől, és a Hunyadi utcán lehet elhagyni. A város keleti részéből lehetőség van a Munkácsy Mihály utca felől megközelíteni a teret, a térre azonban nincs lehetőség behajtani. A teret a Perczel Miklós utcán lehet elhagyni szintén az Ágoston tér irányába.

Nyugati irányból az Apáca utca–Vörösmarty utca–Janus Pannónius utca útvonalon kívánjuk biztosítani a Széchenyi tér megközelítését. A teret kizárólag a Hunyadi utcán, illetve a Barbakán irányába az Esze Tamás utcán lehetséges elhagyni.

A Megye közben megszűnik a gépjárműforgalom, helyét a gyalogos funkció váltja fel, kiülős, teraszos vendéglátóhelyek formájában.

A Széchenyi téren teljes egészében megszűnik a parkolás lehetősége, ezek egy részét a Kossuth téri mélygarázsban, illetve a környező utcákban javasoljuk biztosítani. Javaslatunkat a gépjárműforgalom minimalizálása érdekében tettük, ezzel együtt a Nádor Szálló mélygarázsát a Mária utca felől lehetne megközelíteni és a tér irányába lehetne elhagyni.

A taxiállomást a Hunyadi utca elején, a Széchenyi tér északi oldalához közel eső részén javasoljuk kialakítani, hiszen a tervezett állapot szerint a Széchenyi teret és a Szepesy Ignác utcát elsősorban a gyalogosok és a kerékpárosok használhatják, azonban az Egyetemi Könyvtár és a Katolikus Iskolaközpont időszakos kiszolgálása kivételt képez ez alól.

5.2. Térszerkezet és kapcsolódások

Hunyadi János utca

A Hunyadi János utcában felfelé egyirányú közlekedést terveztünk. Az utca keresztmetszéne lehetvé tette a járda és az úttest elkülönítését, illetve az iskola miatt, biztonsági szempontból indokoltnak éreztük a kiemelt útszegély alkalmazását.

Az utca bal oldalán, a szélesebb járda következtében lehetőség nyílt andezit kiskockakő burkolatú parkolóhelyek kialakítására, itt a kiemelt gránitszegély helyett, döntöttet alkalmaztunk. Az utca tér felőli végében helyeztük el a négy férőhelyes taxiállomást.

Az Aranyos-kút áthelyezésre kerül a teresedés közepére, a kút könnyedén megközelíthetővé válik, nem rejtőzik el a tér hátsó felében. A tér a Hunyadi János utca átellenes oldalán lévő játszótér bejárata felé nyílik, tárul fel.

Megye-köz

A Megye-közből kitiltottuk az autós közlekedést, így ez a mikrotér az itt működő vendéglőt maximálisan ki tudja szolgálni. A gyalogos közlekedés számára könnyedén megközelíthető a háromszög alakú teresedést terveztünk, valamint a Megye utca felé való átkötést vizuálisan vezető fasorral erősítettük.

A meglévő szűk falakkal határolt Boldogság Házának udvarát a Hunyadi János utcára kinyitottuk. A lépcső elhelyezésénél egy közepes magasságot választottunk, ahol még lehetőséget biztosítunk egy reprezentatív bevonulásra, de még nem jelentős magasságkülönbséget hidalunk át. Az udvart a keleti gazdasági bejárat felé lezártuk, ezáltal megmarad a tér intimitása, valamint a vizuálisan zavaró hulladékgyűjtő és szellőző berendezések könnyedén eltakarhatók. A Boldogság Háza és a Lakodalmos ház között kialakult teret üléspadokkal szegélyezett növénykazettákkal határoltuk.

A tér közepén a meglévő kút került elhelyezésre. A belső terep lejtése, egy lépcsőfoknyi szintkülönbséggel áthidalható, amely a kút megkerülve került kialakításra. Az étterem gazdasági bejáratát oszlopos tuják telepítésével takartuk el.

Szepesy Ignác utca

A Szepesy Ignác utcából kitiltottuk a gépjárműforgalmat, csak a Szent Mór Katolikus Iskola és a Könyvtár kiszolgálása által indukált célforgalom engedélyezett. Az utcában egységes terméskő burkolatot alkalmaztunk, megőrizve a már-már sikátor hangulatú, keskeny utca középkori hangulatát. Az utca keskenysége kizárólag kúszónövények alkalmazását teszi lehetővé. Az utca a Zsolnay Múzeum gyalogos közlekedését szolgálja ki, immár nemes anyagokkal, hangulatos megjelenéssel és vizuálisan is zavaró autók és taxik nélkül.

Széchenyi tér

A tér kialakításánál elsődleges szempont a dzsámi hangsúlyozása a téren, a Szentháromság szobor környezetének lejtési viszonyainak enyhítése, a tér átjárhatósága, megnagyobbítása a térfalakig. A térről kitiltottuk a gépkocsiforgalmat. A jobb oldalon biztosítottunk az egyirányú busz közlekedést. Az úttestet szintben nem emeltük ki, burkolat-architektúrával jelöltük annak nyomvonalát. Ezáltal a Széchenyi teret az épületek homlokzati síkjáig megnöveltük.

A Dzsámi épülete és a Széchenyi tér között kialakuló szintkülönbség áthidalására egy több összefüggő medencéből és kaszkádsorból álló vízarchitektúra rendszert hoztunk létre. A tér árnyékolása a dzsámi eltakarása

nélkül nem lehetséges, ezért a tér temperálása érdekében nagyméretű vízfelületeket alakítottunk ki. A tér optikai súlypontját a dzsámi előtti medence és kaszkád képezi, amely mentén íves lépcsőn juthatunk a dzsámi épületéhez. Ez a két medencéből álló vizes létesítmény képezi az átmenetet az alsó és a felső térrész között. Az alsó térrész jellemző irányait a környező térfalak határozzák meg, a felső térrészt pedig a Mekka felé irányuló dzsámi. Ezen két irány feszültségét oldja fel a vízesés, és transzponálja az eltérést előnnyé, így a téren lévő szimmetria és aszimmetria közös egységgé és erőnyé kovácsolódik.

Az alsó térrész két oldalán futó kaszkádsort a burkolat szintjébe süllyesztettük. A tér lejtését követi a kaszkád lépcsőzése, melyet vasbeton-szerkezetű, egymásra helyezett, keresztirányban rovátkolt gránitlapokból alakítottunk ki. A gránitlapok felületkezelése adja a vízfelület dinamikáját, amely esztétikai szerepe mellett kondicionáló hatásával és csörgedező hangjával is hozzájárul egy kellemes ösztérlemény kialakulásához.

A Széchenyi tér meghatározó eleme a Szentháromság szobor. A kiemelt köpodesztet megszüntettük a szobrot a tér szintjére helyeztük ezáltal emberléptékű térképző elemmé alakult, könnyen megközelíthető, körbejárható. Kiemelését a lejtésből adódó, elfogyó lépcsők beépítésével oldottuk meg. A tér lejtését 4,5 % - ról 3,5 % - ra csökkentettük, ezáltal jobban belesimul a terepbe és kényelmesebb gyalogosközlekedést tesz lehetővé. Feloldottuk a Dzsámi épületének elszigeteltségét, megnyitottuk a körülötte lévő teret, annak részévé tettük. A Szentháromság szobor körüli terület az Irgalmasok templomával képez vizuális egységet, ezt a fontos rálátási irányt a szobor körüli burkolatarchitektúrával és lépcsőkkel hangsúlyoztuk ki. Ez az irány határozza meg a Városház tér térszerkezeti és növénytelepítési elgondolásait is.

A középső térrész alkalmas koncertek, kulturális és színházi előadások, vagy más rendezvények lebonyolítására. Ideiglenes színpad elhelyezésére a vízesés előtti terület a legmegfelelőbb, amelyet az íves lépcsősorok két oldalról közrefognak. A beépíthető mobil színpad mérete a rendezvény helyigényei szerint változtatható. A felső területek lezárásra kerülnek ahol a művészek, fellépők a színpadot a két íves lépcsőn tudják megközelíteni. A támfal két oldalán helyezhető el igény szerint a két kivetítő. A Szentháromság szoborig egy méter szintkülönbség adódik a tér lejtéséből, ami a széksorok alá építhető ideiglenes emeléssel kiküszöbölhető.

A Hunyadi János lovasszobor a tervezők véleménye szerint jelentős tömege miatt konkurál a Szentháromság szoborral, jelenlegi elhelyezésükben egyik sem képes betölteni meghatározó szerepét. A tervezési területen nincs mód a lovasszobor elhelyezésére, javasolt a városon belül egy megfelelő, nagyméretű tér keresése, ahol érvényesülhet. Tekintve a szobor jelenleg betöltött funkcióját és elhelyezésének történetét, elképzelhető annak elhelyezése a tér délkeleti felében az egyik gyepes kazettában, ám ez csökkenti a tér nagyvonalúságát, a megélt látvány megfelelő, könnyen értelmezhető súlypontjainak felismerését.

A jelenlegi besüllyesztett térrészt lezáró támfal két oldalán található emlékműveket (a 19-es Pécsi Honvéd Gyalogezred emlékműve és a az 52-es Pécsi Gyalogezred emlékműve) áthelyeztük. Olyan helyre terveztük azokat, ahol az emberek számára jól hozzáférhető, olvashatók, emellett jól illeszkednek környezetükhöz. Széchenyi tér déli oldalán, a Szentháromság szobor előterében a burkolatba süllyesztve helyeztük ez azokat járható üveglapok alá, ezáltal az időjárás viszontagságai elől is védelmet élveznek.

Szintén áthelyezésre került a Szerb megszállás alóli felszabadulás emlékműve, mely a dzsámi főbejáratának keleti oldalán lévő megnövelt zöldkazettában kapott helyet, két oldalt kiemelt ülőfállal kísérve.

A dzsámi északi, zömében hívek által használt bejáratának környezetét rendeztük, kellemes, vízszintes pihenőréssz alakítottunk ki, amelyet kiemelt növénykazetták választanak el a közúttól. A térrész intimitását fokozza, hogy az alacsonyabban fekszik és lépcsőkön közelíthető meg, ezáltal az odaérkező mintegy felkészül a templomba lépésre egy „szakrális előtérbe” érkezik. A terület találkozó és várakozóhellyé alakult át, amely egyben lehetővé teszi a harangláb és a Szent Bertalan templom emlékművének egyszerű megközelíthetőségét.

A Leonardo da Vinci szobrot kiszabadítottuk, a formailag indokolatlan zöldfelületet megszüntettük, helyette egy kellemes leülőhelyet alakítottunk ki, amely a diákok számára is kedvelt találkozóhellyé válhat.

A múzeumkert megközelíthetőségét és a térhez való kapcsolódását is megoldottuk; a dzsámitól vezető lépcsővel szemben egy széles, impozáns bejáratot alakítottunk ki, amely így ellenpontot képez a dzsámi északi bejáratával

Városház tér

A Városház tér irányultságát a Szentháromság szobor és az Irgalmasok temploma összekötő tengely határozza meg. A növényfelületek és a kiemelt vízmedencék alaprajzi tagolása az egymásból építkezést, a folyamatosságot sugallja. Szintén a folyamatosság megteremtését szolgálják a vizes elemek, melyek kapcsolatot teremtenek a Széchenyi tér vízarchitektúra elemei és a Zsolnay díszkút között. A víz különböző formáinak jelenléte koncepcionális kérdés volt a tervezés során, mellyel a régi képeken megjelenő, a teret két oldalról övező, majd egyesülő patakokat kívántuk megidézni.

A Városház tér lejtését kihasználva az épített elemek nemcsak alaprajzi értelemben, hanem magassági vonatkozásban is dinamikus képet eredményeznek. A vízmedencék kiemelése a burkolathoz képest 10 és 60 cm között változik. A bennük elhelyezett fűvókák vonala az összekötőtengellyel párhuzamos. Az épület főbejáratának két oldalán elhelyezett fasorok szintén ezt az irányt követik. A zöldfelületek gránitszegélyét 10 cm-re emeltük ki a burkolat szintjéhez képest.

A kazettákat tagoló utak összekötik a két térrészt. A busz nyomvonalának másik oldalán kialakított kiemelt kazetták az épület földszintjén lévő vendéglátó egységek kiülőteraszai, valamint találkozó és kiállítóhelyek. A tereplejtésből adódóan a kazetták itt is lépcsősen eltolódnak egymáshoz képest.

Irgalmasok tere

Az Irgalmasok temploma előtti teret megnyitottuk, kiszélesítettük. A teret a templom tengelyére szerveztük. Ez a tengely fontos téralakító elem a tervezési terület egésze szempontjából. Kapcsolatot teremt a Széchenyi térrel, ahol a Szentháromság szobor adja a tengely lezárását. A szobor körüli lépcsős kiemelés is ehhez igazodik, a Városház téren kialakított növényfelületekhez és kiemelt medencékhez hasonlóan. A teret szegélyező támfalat egy kényelmes elfogyó lépcsősorral váltottuk ki, ezáltal összekapcsoltuk az Irgalmasok utcájával. A lépcső pofafala követi annak vonalát, a mögötte lévő rámpát kiszélesítettük, esése illeszkedik az eredeti tereplejtéshez.

A Zsolnay díszkutat a helyén megtartottuk. A tér burkolatarchitektúrája kihangsúlyozza a templom épületét, azzal harmonizáló, mégis modern és nagyvonalú. Alaprajzilag benyúlik a Munkácsy Mihály utca útburkolatába, azzal azonos szintben van, ezáltal nem zavarja sem a gyalogos, sem a közúti közlekedést. Az íves vonalát a telepített pollersorral emeltük ki, amely a gyalogosok számára jelzi a várható autóforgalmat. Ezzel a burkolati játékkal az volt a célunk, hogy érzékeltessük, a tervezési területen lévő kisebb nagyobb teresedések, mind egység egymással szerves kapcsolatban lévő részei, határaik összemosódnak, egymással diffúzionálnak, így alkotva szerves egészet.

Irgalmasok utcája

Az Irgalmasok utcájában is csak az egyirányú buszközlekedést engedélyeztük. A 3,5 m széles nyomvonalat, burkolatarchitektúrával és burkolatba süllyesztett, forgalomterelő fém félgömbökkel jelöltünk. A közlekedési sáv váltakozó oldalán biztosítottunk továbbá szabad helyet arra az esetre, ha a busz műszaki hiba miatt lerobbanna. Így jött létre egy 5,5 m széles szabad terület a tengelyhez viszonyított hullámos vonalvezetésben, ami lehetővé tette a kétoldali váltakozó, faveremrácba történő fatelepítést. Az Irgalmasok utcáján jelenleg leginkább szolgáltató funkciók működnek, az utca rendezésével várhatóan megnő az igény a vendéglőhelyek iránt. Ezen a szakaszon két helyen javasoltunk funkcióváltást, ahol kinti teraszok kialakítására is javaslatot adtunk. Az Irgalmasok utcájának Kossuth térrel érintkező szakaszára a tér architektúráját javasoljuk, ezáltal nem válik elaprózottá a burkolat és a Kossuth tér nagyvonalú felvezetést kap, amely egészen a Rákóczi úttól indul.

5.3. Burkolatarchitektúra

A tervezési terület egészén időálló, dekoratív nemes burkolat kialakítása volt az elvárás és a cél. Ennek megfelelően gránit, andezit, bazalt és mészkő burkolatokat alkalmaztunk, az igényeknek megfelelő felületkezeléssel, ügyelve a téli csúszásgátlásra. A lépcsők gránit és mészkő tömblépcsőkből készülnek, a támfalak burkolata csiszolt gránit felülettel. A kiemelt szegélyek 30 cm széles gránit szegélykövek.

A közúti forgalom által érintett területek hasított felületű nagykockából készülnek, a Szepesy Ignác utcában és az Irgalmasok utcájában lévő csapadékvíz folyókák hasított andezit kiskockából. Szintén andezit kiskockából készül a Hunyadi utca parkolófelületei, valamint az Aranyos-kút környezete.

A gyalogos forgalmú felületeken zömében lángolt felületű, 25x25, 25x37,5, 25x50 cm oldalarányú gránit burkolat kerül, vegyes rakásban. A Széchenyi tér alsó részét impozáns, nagyméretű, lángolt felületű 60x100 cm nagyságú gránit lapokkal burkolatuk, a Szentháromság szobor környezetét antracit színű gránit lapokkal emeltük ki. A dzsámi környezetét 25x50 cm nagyságú, negyedek eltolású mintába rakott, lángolt felületű gránit alkotja. Az Irgalmasok temploma előtti térrészen a Jókai tér mészkőburkolata köszön vissza, erősítve a környező teresedésekkel való kapcsolatot. Az Irgalmasok utcáján a Konzum Irodaház környezetében a Kossuth tér burkolatának architektúráját és anyaghasználatát javasoljuk folytatni, így a burkolatalkalmazás nagyvonalú, és a tér mintegy kitarul az utca felé.

5.4. Utcabútorok, berendezési tárgyak

A tervezési területen új, egységes megjelenésű utcabútorok kihelyezése szükséges, amelyek megfelelnek a mai kor vizuális és használatbeli elvárásainak, valamint illeszkednek a műemléki környezethez. Az Irgalmasok utcáján a nagy lejtés miatt egyedi épített padok is elhelyezésre kerültek, a dzsámi környezetében, a Városház téren és a Boldogság Ház udvarában ülőfalakat alakítottunk ki. A terület könnyű tisztántartása érdekében a többi utcabútorhoz illeszkedő hulladékgyűjtők kerültek kihelyezésre. A jelentős forgalmú felületeken a fákat faveremrácsba helyeztük, így nem csökken a hasznos felület. A Városháza környezetében és a könyvtárnál kerékpártárolókat helyeztünk ki. A Városháza előtt zászlórudak elhelyezése is szükséges. A közúti forgalmat pollersorral korlátoztuk a Hunyadi János utcában, az Irgalmasok térén és az Irgalmasok utcájának alsó szakaszán. A „City-busz” közlekedési felületét fém félgömbökkel jelöltük ki, így a gyalogosok nagyobb figyelemmel közlekednek a busz számára kijelölt sávban. A Széchenyi téren egy darab újságos pavilon elhelyezését javasoljuk, ugyanis nem szerencsés a tér bódékkal történő beépítése. Amennyiben az igények indokolnak egy másik újságárust is, azt javasolt az egyik épületben elhelyezni.

5.5. Vizes létesítmények

A tervezési területen meglévő összes vizes létesítményt megőriztük. Áthelyezésre került az Aranyos-kút, illetve a Boldogság Háza udvarban lévő Zsolnay-kút. Új vizes létesítményeket a jelentős kiterjedésű teresedéseken létesítettünk, így a Széchenyi téren és a Városház téren.

Széchenyi tér

A Széchenyi téren lévő felső íves medence 30 cm széles fala 50 cm-re emelkedik ki a környező burkolathoz képest. Tér felőli oldalán, tizenkét méteres hosszban, a fal résszerű áttörésével vízesés formájában zúdul alá a víz, a közel 4 méteres mélységbe. A vízesés látványával oldja az egybefüggő kőfal látványát, a vízpermet kondicionális és hűsítő környezetét, az alázóduló víz moraja kellemes háttérzajt eredményez.

A vízesés és a lépcsősor között öt lépcsős kaszkádot terveztünk, amely követi a lépcső osztásait. A döntött kőlapokon végigfolyó víz az alsó térszínen kialakított medencébe érkezik, amely szintén 50 cm-re emelkedik ki a burkolat szintjéhez képest.

Mindkét medence fala olyan széles, hogy kényelmesen rá lehet ülni, ez lehetővé teszi a vízfelülettel való közvetlen kapcsolatot.

A kaszkád ugrásai követik a lépcső vonalvezetését. Az oldalfalat csak annyira emeltük ki, hogy a lépcsőn haladva folyamatosan rálátás nyíljon a ferde kőlapokon lezúduló vízre. A látszó falakat a térburkolattal harmonizáló, nagyméretű csiszolt felületű, vágott gránitlapokkal terveztük leburkolni.

A tér két oldalán futó kaszkádsort a burkolat szintjébe süllyesztettük. A tér lejtését követi a kaszkád lépcsőzése, melyet vasbeton-szerkezetű, egymásra helyezett, keresztirányban rovátkolt gránitlapokból alakítottunk ki. A gránitlapok felületkezelése adja a vízfelület dinamikáját, amely esztétikai szerepe mellett kondicionáló hatásával és csörgedező hangjával is hozzájárul egy kellemes ösztérélmény kialakulásához.

Városház tér

A Városház téren két medence kerül kialakításra a főbejárat két oldalán. A területre jellemző lejtését kihasználva az épített elemek nemcsak alaprajzi értelemben, hanem magassági vonatkozásban is dinamikus képet eredményeznek. A vízmedencék kiemelése a burkolathoz képest 10 és 60 cm között változik. A medencék alakja és a bennük elhelyezett fűvókák vonala a Szentháromság szobor és az Irgalmasok temploma által alkotott tengellyel párhuzamos.

5.6. Világítási koncepció

A világítás kialakításánál figyelembe vettük a belvárosra jellemző kandeláberek stílusát és azokat alkalmaztuk a tervezési terület egészére (Eger típusú lámpatest, Óbuda típusú kandeláberszlopokkal). A Hunyadi János utca közvilágítását a páratlan oldalon vezetett kandelábersorral oldottuk meg, amely illeszkedik az egyoldali faszor ritmusához. Díszvilágítást kapott az Aranyosi kút és a Megyehát udvarán lévő díszkút. A Megyehát köz gyalogos felületeinek megvilágítása 4 méter fénypontmagasságú kandeláberekkel történik. A Szepesi Ignác utca közvilágítása továbbra is függesztett lámpatestekkel történik, amelyek stílusban megegyeznek a tervezési területen használt többi lámpatesttel. A Széchenyi tér kandeláberei helyükön maradtak, 2 darab került áthelyezésre a déli oldalon. Homlokzati díszvilágítást kapott a dzsámi, az összes téri épülethomlokzat. Az intim hangulatú terek (dzsámi mögött, Leonardo da Vinci szobor környezete) megvilágítása közepes fénypontmagasságú kandeláberekkel történik. A vizes létesítmények, így a medencék, a vizesés, a kaszkád és a kaszkádsor díszvilágítást kapott, a Szentháromság szobor körüli térrész hangulatát LED-es fényjáték emeli. A lépcsőket és a támfalak melletti felületeket falba süllyesztett világítótestekkel láttuk el. A Városháza előtti területet 8 db díszes kandeláber világítja meg, amely illeszkedik a kiemelt kazetták ritmusához. A díszmedencék és a városháza homlokzata díszvilágítást kap. Az Irgalmasok terén a területet magassági és vízszintes szempontból is meghatározó impozáns ciprusokat alsó világítással láttuk el, éjszakai is kihangsúlyozva ezek fontos szerepét. Az Irgalmasok utcájának közvilágítását továbbra is falikarok látják el, ám ezentúl a kandeláberek lámpatestjeivel azonos lámpatestekkel és stílusban illeszkedő falikarokkal.

5.7. Közművek nyomvonalvezetése

Csapadék- és szennyvíz csatorna nyomvonalterve

A tervezési területen elválasztott rendszerű csapadék- és szennyvízcsatorna található. A Hunyadi utca első egyharmadától át kell építeni a meglévő csatornát, mert az új kiemelt szegélyek alá esne. A Széchenyi tér bal oldalán tovább haladva átépül a csatorna az Irgalmasok templomáig. Az átépült csatorna nyomvonala alkalmas a korábbi bekötések fogadására. A csapadékvizeket a Hunyadi utcában 50 cm széles, íves kialakítású pontszerű víznyelőkkal szedjük össze, amiket a meglévő csapadékvíz hálózatba kötünk be. A Széchenyi téren részfolyókák gyűjtik a vizeket, amelyet a két oldalon létesített nyomvonalon szedünk össze. A teret kísérő változó, de nagy lejtésű útszakaszokon a meglévő faszor nyomvonalában lévő pontszerű víznyelőkkal gyűjtjük össze a vizet, amelyet szintén a csapadék csatornába vezetünk. A Városház téren részfolyókát helyeztünk el az úttal párhuzamosan az irgalmasok teréig. Innen pontszerű víznyelőket tervezünk, amit a meglévő csapadékvíz csatornába kötünk be.

Vízhálózat nyomvonalterve

A Hunyadi utcában és az Irgalmasok utcájában a jelenlegi nyomvonal nem változik. Az Aranyos-kút áthelyezésével a bekötését is újra kell készíteni. A jelenlegi vízhálózatot kiváltását a Széchenyi tér két oldalán tervezzük. Az új vizes létesítmények bekötése erről a létesített nyomvonalról fog történni. A vizesés mindkét oldalán egy-egy mért aknát tervezünk a vizesés és a kaszkádsor üzemeltetéséhez. A tér déli részén lévő akna alkalmas lesz az automata öntözés fogadására. A dzsámi jobb oldalán a változó zöldfelületek miatt és dél felé haladva a faszorban két tűzcsapot át kell helyezni. A Városház téren egy mért aknáról történik a két medence ellátása. A vizesés és kaszkádsorok visszaforgatott vízzel üzemelnek. Az automata öntözőhálózat vízpótlása a karsztvizek és forrásvizek felhasználásával oldható meg, melynek kidolgozása további vizsgálatokat igényel. Az összegyűjtött csapadékvíz is felhasználható a közterek zöldfelületeinek öntözésére.

5.8. Információs rendszer

A területen komplex információs rendszer kialakítását tartjuk indokoltnak, amelyek nem kizárólag kültéri info-padokra korlátozódnak, hanem esetleg a járókelő akarata nélkül is megismerkedhet különböző információval. Ilyen újszerű megoldás pl. a telefonfülkébe helyezett érintőképernyő, amely használaton kívül a városban lévő programokat sugározhatja, ugyanakkor nem csak telefonálásra használható a fülke, hanem internetezésre, és további információcserére, ezáltal növelve az eszköz interaktivitását. Javasolt továbbá nagy méretű érintőképernyő kihelyezése az újságos pavilon oldalára és akár a Nick udvar egyik kirakatára. Ez az eszköz (140x70 cm) a várossal kapcsolatos bármilyen információ közlésére alkalmas, beleértve a programokat és a turisztikai és várostörténeti információkat. A területen 6 db hagyományos info-pad kerül elhelyezésre a frekvenciált területeken.

5.9. Növényalkalmazás

A Hunyadi János utcán és az Irgalmasok utcáján elsődleges szempont volt egységes, folytonos útfásítás kialakítása. A Hunyadi utcában a közlekedési felület mérete miatt egyoldali fásításra volt lehetőség, az Irgalmasok utcájában a kikerülési helyek váltakozó elhelyezésének köszönhetően kétoldali fasor telepítése is lehetséges. A Szepesy Ignác utcában a szűk keresztmetszet miatt a kizárólag a falra futtatott, támrendszerrel ellátott növényzet kialakítása javasolt. A Széchenyi téren az értékes faegyedeket megőriztük, a kétoldali fasort kiegészítettük, a nagyobb növényborítottság érdekében egy második fasort is létrehoztunk. Az Irgalmasok temploma előtti térrésze mediterrán hangulatot adó oszlopos ciprusok kerültek, hangsúlyozva a Szentháromság szobor és a templom tengelyét. Az utcafásítást Pécs belvárosára jellemző gömb koronájú virágos kőrissel javasoljuk elvégezni, illetve kislevelű hárs fajtákkal.

A dzsámi környezetében, a Városház előtti kiülőtéraszokra és az Irgalmasok temploma melletti térrészre cserjék telepítését javasoljuk. A dzsámi környezetében amorf nyírott cserjefelületek teszik mozgalmassá a zöldfelületet, az Irgalmasok temploma mellett nyírott sövények oldják a burkolt felületeket.

A frekvenciált területek díszét virágágyásokkal emeljük a dzsámi és a Városháza környezetében. A Széchenyi téren jelentős méretű gyepfelületet alakítottunk ki, amely a tér belső felé lejt; így keretezi a középső térrész és a Szentháromság szobrot. A gyepfelületek alkalmasak heverésre, könnyedén megközelíthetők, a tér szerves részé válnak, aktívan használható felületek.